

Duinbehoud in de vastelandsduinen van Noord-Holland

Wat doet Duinbehoud voor de duinen? In een korte reeks artikelen geven we per streek een overzicht van onze activiteiten. Dit is de regionale uitwerking van de nieuwe visie en missie van Duinbehoud. Dit keer de Noord-Hollandse vastelandsduinen.

Tekst:
Kees Vertegaal en Antje Ehrenburg

De ontwikkeling van recreatie en toerisme houdt Duinbehoud langs de hele Nederlandse kust bezig, en zeker in Noord-Holland. Gelukkig is recent het convenant Noord-Hol-

landse Kust tot stand gekomen, waarin afgesproken is welke stranden wel en - vooral - welke niet verder bebouwd mogen worden. Alleen ter hoogte van Zandvoort, IJmuiden en

Uitzicht over natte valleien in het Noordhollands Duinreservaat bij Bergen aan Zee.
Foto: Ronald van Wijk

Duinagenda voor Noord-Holland

- ◆ behoud van ongerepte stranden; geen nieuwe strandbebouwing
- ◆ natuurstranden tussen kustplaatsen
- ◆ verder herstel natte duinnatuur
- ◆ omvormen van (te) grote naaldbossen
- ◆ nieuwe natuur mede als hydrologische bufferzone in de binnenduinrand
- ◆ ecoducten en faunapassages over/in drukken wegen
- ◆ strikte bescherming van de tapuit in de duinen Den Helder-Callantsoog
- ◆ goede bescherming duinen Wijk aan Zee
- ◆ versterken en uitbreiden Nationaal Park Zuid-Kennemerland

Petten mag extra strandbebouwing komen. Duinbehoud is blij dat grote delen van de Noord-Hollandse kust zijn aangewezen als natuurstrand. In Zuid-Kennemerland wordt op dit moment gewerkt aan een derde natuurbrug. Duinbehoud pleit ervoor dat ook op andere plekken in de Noord-Hollandse duinen waar wegen voor dieren een hindernis vormen ecoducten en faunapassages worden aangelegd, o.a. bij Bergen, Castricum en Egmond.

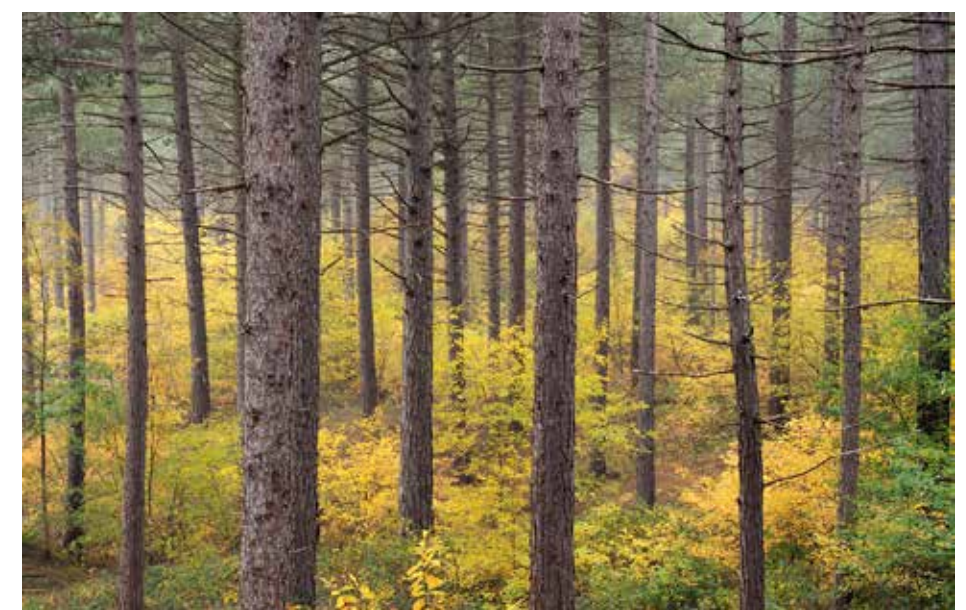
Duinen Den Helder - Callantsoog

Het duingebied tussen Den Helder en Callantsoog is smal en kwetsbaar. Hier leeft de laatste grote populatie tapuit in de Nederlandse duinen. Reimer Bekius, lokale duinconsulent: 'Helaas is de tapuit bij de definitieve aanwijzing als Natura 2000-gebied als beschermde soort vervallen. Maar voor Duinbehoud blijft goede bescherming van de tapuit voorop staan!' In de binnenduinrand zijn in de afgelopen periode diverse nieuwe natuur-

gebieden aangelegd, o.a. bij het Kooi-bosch en Luttickduin. Duinbehoud zet zich in voor nog meer nieuwe natuur langs de binnenduinrand.

Zwanenwater, Pettemer-duinen en Hondsbossche Duinen

In het Zwanenwater gaat het goed. Extra beheermaatregelen door Natuurmonumenten in het kader van de PAS lijken hier goed uit te pakken. Enkele plassen zijn uitgebaggerd waardoor de waterkwaliteit verbetert. Het 'kwelscherm' dat in 1995 aan de landzijde van het Zwanenwater is geplaatst om verdroging tegen te gaan is inmiddels aan het eind van zijn technische levensduur. Duinbehoud pleit daarom voor aanleg van een zone van nieuwe natuur langs de binnenduinen die de rol van hydrologische buffer kan overnemen. In de smalle duinen bij Petten staat een nucleaire fabriek - Duinbehoud is geen voorstander. Als het toch moet, dan moet de bouw van een nieuwe kernreactor niet tot extra horizon- ➤

Vogelkers en naaldbomen in de bossen van de Schoorlse Duinen.
Foto: Ronald van Wijk

Duinconsulenten in de vastelandsduinen van Noord-Holland

- ◆ Duinen Den Helder-Callantsoog: Reimer Bekius
- ◆ Zwanenwater en Pettemerduinen: Ruud Maarschall
- ◆ Schoorlse duinen: vacature
- ◆ Noord-Hollands Duinreservaat: Adrie Lute en Thea Spruijt
- ◆ Duinen Wijk aan Zee: Kees Helderman
- ◆ Nationaal Park Zuid-Kennemerland: Marc Janssen
- ◆ Duinen Zandvoort: vacature (ad interim: Cees van Deursen)
- ◆ Amsterdamse Waterleidingduinen: vacature

vervuiling leiden. De nieuwe Hondsbossche Duinen zijn opgespoten ter versterking van de zeewering aldaar. Het biedt volop kansen voor nieuwe natuur. De voor natuur bestemde delen zijn echter niet goed ingericht: te nat en smal. Duinbehoud streeft ernaar dat dit wordt verbeterd en dat het in handen komt bij een goede terreinbeheerder.

Schoorlse Duinen

Veel mensen genieten van de hoge, brede en bosrijke duinen bij Schoorl. Er groeit veel dennenorchis en er broeden nachtzwaluwen. Toch funktioneert de natuur niet optimaal. Bijna het hele gebied is te droog. De uitgestrekte naaldbossen zijn hier mede debet aan. Geleidelijk omvormen van delen van het naaldbos naar open duinvegetaties en naar loofbos heeft

hier voor Duinbehoud dan ook prioriteit. Dit mede omdat dennenbossen hier van nature niet voorkomen en op Europese schaal niet zeldzaam zijn, en duingraslanden wel. Vooral aan de zeekant liggen goede kansen. Door locaties slim te kiezen kunnen hier ook vegetaties van natte valleien en natte heiden worden hersteld. Dat omvormen van naaldbos ook gevoelig kan liggen realiseren we ons terdege. Verder zou Duinbehoud vooral in het Schoorlse buitenduin meer verstuiwingen willen. Dit draagt bij aan het herstel van droge en natte duinvegetaties. Valleien kunnen tot op het grondwater uitstuiwen en elders kunnen humusrijke bodems verdwijnen onder een laag schoon zand. Andere aandachtspunten zijn de verstoring door moutainbiken en de sterke uitbreiding van Amerikaanse vogelkers.

Noord-Hollands Duinreservaat en Wijk aan Zee

In het Noord-Hollands Duinreservaat is de zeereep op veel plekken dynamisch, met grote stuifkuilen. De recent aangelegde kerven bij het Kieftenvlak zijn een mooi voorbeeld. De lange kustlijn biedt goede kansen voor een strandreservaat, waar strandvogels kunnen broeden en zeehonden rusten. Een goede locatie is het strand tussen Wijk aan Zee en de noordpier. In de afgelopen jaren is in het Noord-Hollands Duinreservaat ruim 80 hectare vochtige duinvallei hersteld. Duinconsulenten Adrie Lute en Thea Spruijt: 'Het zou mooi zijn als PWN hier mee doorgaat, waar nodig met aanpassing van het waterwinstysteem. Want er zijn goede kansen voor herstel van natte duinnatuur, niet alleen vochtige valleien maar

ook duinmoerassen en -meertjes. Langs de binnenduinrand kan nieuwe duinzoomnatuur ontwikkeld worden, onder andere bij Bergen en bij Castricum.' De duinen ten zuiden van Wijk aan Zee zijn beroemd om hun zeedorpensoorten, maar op dit moment niet goed beschermd. Het grootste deel is ten onrechte niet aangewezen als Natura 2000-gebied. Deze duinstrook richting Noordzeekanaal is van belang als ecologische verbindingsschakel. De overgebleven duintjes op het terrein van Tata Steel worden inmiddels in samenwerking met PWN goed beheerd.

Duinen Zuid-Kennemerland

Marc Janssen is duinconsulent voor de duinen van Zuid-Kennemerland. Hij vertelt enthousiast: 'De duinen zijn hier heel rijk, maar ook doorsneden door infrastructuur. De afgelopen decennia is veel verbeterd: het Kennemerstrand wordt goed beheerd en PWN heeft vochtige duinvalleien hersteld en de dynamiek flink vergroot, vooral in de Noordwest Natuurkern. Maar we streven naar nog meer dynamiek! Ook zouden we een natuurstrand willen tussen

Kennemerstrand en Parnassia. Naaldbos kan verder worden omgevormd naar meer natuurlijk duinloofbos en het Vafamilterrein bij Overveen moet worden 'teruggegeven' aan de natuur. Daar liggen mooie kansen!' Helaas is ook in Zuid-Kennemerland de stikstofdepositie nog steeds relatief hoog, dit moet echt omlaag. Beheermaatregelen voor herstel en uitbreiding van grijze duinen blijven nodig. Het is een goed idee om Nationaal Park Zuid-Kennemerland verder uit te breiden, zowel in de jonge duinen als in de landgoederenzone. Dat biedt meer mogelijkheden voor een goede opvang van bezoekers. Dit is nodig omdat de druk vanuit de regio Amsterdam toeneemt. Marc zucht: 'Bedreigingen zijn verder bouwplannen bij o.a. het Kennemermeer en op landgoed Velserend. En wat doen we met het racecircuit bij Zandvoort? Daar vechten we al zo lang tegen...'

Amsterdamse Waterleidingduinen

De AWD is een uitgestrekt duingebied waar wandelaars hun hart kunnen ophalen. Dat wil Duinbehoud graag zo houden. Ook in dit duingebied

zijn meer verstuiwingen nodig. Het zeereepproject 'Noordvoort' is een mooi begin. Tot voor kort was overbegrazing door koeien en schapen in de Waterleidingduinen een knelpunt, maar dit beheer is gelukkig flink aangepast. Ook de negatieve invloed van damherten op de vegetatie wordt inmiddels verkleind door afschot. Duinbehoud heeft zich hier lang tegen verzet maar het zijn er echt te veel geworden waardoor andere natuurwaarden forse schade ondervinden. Aantalsregulering is niet te vermijden. In het noordelijk deel van de Waterleidingduinen (waar de waterwinning plaatsvindt) kan het peilbeheer van de geulen en kanalen een stuk beter. In het zuidelijk deel van de Waterleidingduinen zijn grote stappen gezet. Hier is de waterwinning beëindigd door het dempen van het Van Limburg Stirumkanaal en de natte natuur profiteert hier flink van. Een volgende stap is het vernatten van de omgeving van het Oosterkanaal, zo mogelijk inclusief zweefvliegveld Langeveld. Een strook langs de binnenduinrand moet dan worden ingericht als natuurgebied annex hydrologische buffer. Alleen op die manier kan de spanning tussen

Noordwest Natuurkern in Nationaal Park Zuid-Kennemerland.
Foto: Ronald van Wijk

bollentelers en herstel van natte natuur in de duinen worden opgelost. Ook ten noorden van Vogelenzang dienen de graslanden op de vroegere strandvlakte een natuurbestemming te krijgen. We steunen de plannen van Landschap Noord-Holland om de Leybeek te herstellen en om de bossen in de binnenduinen bij Bloemendaal, Heemstede en Vogelenzang beter met elkaar te verbinden. Op deze manier wordt zowel de recreatieve als de ecologische infrastructuur verbeterd.

Meer actuele informatie over de visie van Duinhoud en het werk aan de duinagenda vindt u op de website. Ook het achtergronddocument bij de nieuwe visie wordt hier binnenkort op geplaatst. Via website, facebook en twitter kunt u reageren. •

Kees Vertegaal is zelfstandig ecologisch adviseur en opsteller van de nieuwe visie van Duinbehoud.
Antje Ehrenburg is eindredacteur van DUIN.

